

Räddningstjänstlag (1986:1102) (ändr. t.o.m. 1992:97)

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller föreskrifter om hur samhällets räddningstjänst skall organiseras och bedrivs.

I lagen finns också bestämmelser om olycks- och skadeförebyggande åtgärder, om sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen, samt om rättigheter och skyldigheter för enskilda. Lag (1992:11).

2 § Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall svara för vid olyckshändelser och överhängande fara för olyckshändelser för att hindra och begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön.

Till räddningstjänst hänförs också räddningsinsatser som görs enligt 25 - 27 a §§ utan att det har inträffat någon olyckshändelse eller föreligger överhängande fara för en olyckshändelse.

Skyldighet för staten eller kommun att göra en räddningsinsats föreligger endast, om det med hänsyn till behovet av ett snabbt ingripande, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt är påkallat att staten eller kommunen svarar för insatsen. Lag (1992:97)

2 a § Med sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen avses i lagen sådana åtgärder som staten skall vidta för att göra det möjligt att åter använda mark, vatten, anläggningar och annan egendom som förorenats genom utsläpp av radioaktiva ämnen.

Skyldighet för staten att vidta sådana åtgärder föreligger endast i den utsträckning det med hänsyn till följderna av utsläppet, det hotade intressets vikt, kostnaderna för insatsen och omständigheterna i övrigt är påkallat att staten svarar för åtgärderna. Lag (1992:11).

3 § Lagen gäller inte hälso- och sjukvård som avses i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

4 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

5 § Kommunerna och de statliga myndigheter som svarar för verksamhet enligt denna lag skall samarbeta med varandra och med andra som berörs av verksamheten.

Kommunal räddningstjänst m. m.

Kommunens ansvar

6 § Varje kommun skall svara för räddningstjänsten inom kommunen, om inte annat följer av 25--28 §§.

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

7 § Varje kommun skall svara för att åtgärder vidtas inom kommunen så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunen skall också främja annan olycks- och skadeförebyggande verksamhet i kommunen.

8 § Kommunerna skall ta till vara möjligheterna att utnyttja varandras resurser för räddningstjänsten och för förebyggande verksamhet enligt 7 §.

9 § I varje kommun skall det finnas en räddningskår.

Kommunen får komma överens med en annan kommun om att ha en gemensam räddningskår. Kommunen får också träffa avtal med en annan kommun om att de uppgifter i kommunen, som enligt denna lag ankommer på räddningskåren, skall helt eller delvis ombesörjas av den andra kommunens räddningskår. Lag (1991:907).

10 § I varje kommun skall det finnas en eller flera nämnder för räddningstjänsten. För en sådan nämnd gäller vad som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (1991:900). Lag (1991:907).

11 § Uppdrag att besluta på nämndens vägnar får inte omfatta förelägganden eller förbud vid vite eller verkställande av åtgärd på den försumliges bekostnad.

Nämnden får meddela den som fullgör uppgifter åt nämnden utan att vara tjänsteman hos kommunen befogenhet att på nämndens vägnar meddela i verksamheten erforderliga förelägganden och förbud enligt 56 § första stycket. Lag (1991:1663).

Räddningskåren

12 § Räddningskåren skall göra de räddningsinsatser som kommunen har ansvaret för enligt denna lag.

Kommunen får överlåta åt någon annan att göra räddningsinsatser som kräver särskild kompetens.

13 § Räddningskåren skall bestå av en räddningschef och en eller flera räddningsstyrkor. I räddningskåren kan också ingå räddningsvårn.

Om det vid en anläggning inom kommunen har organiserats en särskild enhet för räddningsinsatser vid anläggningen, får kommunen träffa avtal med ägaren eller innehavaren av anläggningen om att enheten skall ingå som räddningsstyrka i räddningskåren.

En sådan enhets räddningsinsatser är att anse som kommunal räddningstjänst enligt denna lag också när insatserna görs inom den egna anläggningen.

14 § En räddningsstyrka skall bestå av anställd personal som genom utbildning och erfarenhet har nödvändig kompetens för sina uppgifter.

Ett räddningsvårn skall bestå av personal som har uttagits på grund av tjänsteplikt.

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

Förebyggande åtgärder mot brand

15 § En sådan nämnd som avses i 10 § skall svara för att brandsyn och sotning utförs regelbundet. Lag (1991:1663).

16 § Brandsyn skall avse kontroll av brandskyddet vid byggnader eller anläggningar som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen utser. En myndighet som utövar tillsyn enligt 54 § kan besluta om brandsyn också i andra fall.

Brandsyn skall förrättas av särskilda brandsynförrättare som utses av den kommunala nämnden. Lag (1991:1663).

17 § Genom sotningen skall eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar, som inte är inrättade för eldning uteslutande med gas, och därtill hörande rökkanaler samt imkanaler göras rena. I samband med sotning skall det som rengörs samt skorstenar och tak med därtill hörande byggnadsdelar kontrolleras från brandskydds-synpunkt. Sådan kontroll skall också göras av kanalanslutna eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar, som är inrättade för eldning uteslutande med gas, och av därtill hörande avgaskanaler. En tillsynsmyndighet kan besluta om kontroll av brandskyddet också i andra fall.

Sotning och kontroll enligt första stycket av brandskyddet skall utföras av skorstensfejarmästare eller skorstensfejare som biträder skorstensfejarmästaren. En sådan nämnd som avses i 10 § får i fråga om speciella anläggningar och enstaka avlägset belägna bostadshus medge att någon annan utför sotningen och kontrollen. Lag (1991:1664).

18 § Kommunfullmäktige får föreskriva att avgift skall erläggas för brandsyn, sotning och kontroll av brandskyddet enligt 17 §. Lag (1991:1032).

19 § Den som förrättar brandsyn och den som utför sotning och kontroll av brandskyddet enligt 17 § har rätt att få tillträde till den anläggning som berörs. De har också rätt att få de upplysningar och handlingar som de behöver.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs.

20 § Regeringen får meddela föreskrifter om frister för brandsyn, sotning och kontroll av brandskyddet enligt 17 § och om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand. Regeringen får överlåta åt en myndighet eller åt kommun att meddela sådana föreskrifter. Lag (1991:1032).

Räddningstjänstlag (1986:1102)
(ändr. t.o.m. 1992:97)

Räddningstjänstplan

21 § För varje kommun skall det finnas en räddningstjänstplan.

Planen skall innehålla uppgifter om

1. räddningskårens organisation i stora drag,
2. vattenreservoarer, brandposter, varningssystem och andra anordningar för räddningstjänsten och hur de skall underhållas,
3. insatstider till kommunens olika delar,
4. det lägsta antal befäl och övrig personal som ständigt skall finnas för första utryckning i styrkorna inom räddningskåren och tiden från alarmering av personalen till dess räddningsstyrkans första fordon kan utgå (anspanningstid),
5. den kompetens som krävs för att vara befäl i räddningskåren,
6. det minsta antal övningar som skall hållas med personalen i räddningskåren,
7. hur allmänheten skall varnas och informeras vid allvarliga olyckshändelser.

I förekommande fall skall planen också innehålla uppgifter om

1. anläggningar som avses i 43 § samt vattentäkter och andra områden där en olyckshändelse kan medföra allvarliga skador i miljön,
2. hamnar och deras gränser i vattnet,
3. avtal om samverkan inom kommunalförbund och räddningsregion. Lag (1992:11).

22 § Räddningstjänstplanen skall antas av kommunfullmäktige.

Planen skall tillställas de myndigheter som regeringen bestämmer.

Första och andra styckena gäller också i fråga om ändringar i och tillägg till planen.

Kommunen skall se till att allmänheten upplyses om vad räddningstjänstplanen innehåller om varning och information till allmänheten vid allvarliga olyckshändelser. Lag (1992:11).

23 § När ett förslag till räddningstjänstplan eller en ändring i eller ett tillägg till räddningstjänstplan upprättas, skall kommunen på lämpligt sätt och i den omfattning som behövs samråda med de myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse i saken.

24 § Regeringen får på framställning av den myndighet som regeringen bestämmer besluta om ändring av en räddningstjänstplan.

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

Statlig räddningstjänst m.m.

Fjällräddningstjänst

25 § Inom fjällområden skall polisen

1. efterforska och rädda den som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det föreligger fara för hans liv eller allvarlig risk för hans hälsa,
2. rädda den som har råkat ut för en olyckshändelse eller drabbats av en sjukdom och som snabbt behöver komma under vård eller få annan hjälp. Lag (1992:97)

Flygräddningstjänst

26 § Vid flyghaverier inom Sveriges sjöterritorium, med undantag för vattendrag, kanaler, hamnar samt andra insjöar än Vänern, Vättern och Mälaren, skall luftfartsverket svara för räddningstjänsten.

Luftfartsverket skall svara för förebyggande räddningsinsatser mot skador, när ett luftfartyg är nödställt eller när fara hotar lufttrafiken. Verket skall också svara för efterforskning av luftfartyg som saknas.

Sjöräddningstjänst

27 § Inom Sveriges sjöterritorium, med undantag för vattendrag, kanaler, hamnar samt andra insjöar än Vänern, Vättern och Mälaren, skall sjöfartsverket svara för efterforskning och räddning av människor, som är eller kan befaras vara i sjönöd, och för sjuktransporter från fartyg. Lag (1992:97)

Efterforskning av försvunna personer i andra fall

27 a § I andra fall än som avses i 25 - 27 §§ skall polisen efterforska personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det föreligger fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa. Lag (1992:97)

Miljöräddningstjänst till sjöss

27 b § Inom Sveriges sjöterritorium, med undantag för vattendrag, kanaler, hamnar samt andra insjöar än Vänern, Vättern och Mälaren, skall kustbevakningen svara för räddningstjänsten, när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet. Lag (1992:97).

Räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen och sanering efter sådana utsläpp

28 § Vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning i sådan omfattning att särskilda åtgärder krävs för att skydda allmänheten eller vid överhängande fara för ett sådant utsläpp skall länsstyrelsen svara för räddningstjänsten.

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

Länsstyrelsen skall också svara för saneringen efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning.

För sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen i andra fall än som sägs i andra stycket skall den statliga myndighet som regeringen föreskriver eller i särskilda fall beslutar svara. Lag (1992:11).

28 a § I 10 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet finns bestämmelser om skyldighet för innehavare av kärnteknisk anläggning att vidta de åtgärder som behövs för att upprätthålla säkerheten vid anläggningen.

Av hälsoskyddslagen (1982:1080) framgår att varje kommun svarar för hälsoskydd inom kommunen som påkallas av utsläpp av radioaktiva ämnen, om inte annat följer av denna lag. Lag (1992:11).

29 § Kommunerna är skyldiga att delta i planeringen av räddningstjänsten vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar och att medverka vid övningar i sådan räddningstjänst.

Kommunerna är vidare skyldiga att medverka i planering och övningar för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar. Lag (1992:11).

Gemensamma bestämmelser

Alarmering

30 § Kommunerna och de statliga myndigheter som svarar för räddningstjänst skall se till att det finns anordningar för alarmering av räddningsorganen.

När ett räddningsorgan gör en räddningsinsats, skall polismyndigheten underrättas om insatsen.

Ledning

31 § Vid varje räddningsinsats skall det finnas en räddningsledare.

32 § Räddningsledare är

1. i den kommunala räddningstjänsten räddningschefen eller den som denne har utsett,

2. i fjällräddningstjänsten och i fråga om efterforskning enligt 27 a § polischefen i distriktet eller den som denne har utsett eller, om räddningsinsatsen berör flera polisdistrikt, den regionale polischefen eller den som denne har utsett,

3. i övrig räddningstjänst den som den ansvariga myndigheten har utsett.

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

Samverkar två eller flera räddningskårer i en räddningsinsats som berör mer än en kommuns område inom samma län, skall länsstyrelsen bestämma vem av räddningsledarna som skall leda insatsen, om inte räddningsledarna själva har bestämt det.

Lag (1992:97)

33 § I fråga om räddningsinsatser som är omfattande får regeringen föreskriva eller i särskilt fall bestämma, att en länsstyrelse eller någon annan statlig myndighet skall ta över ansvaret för räddningstjänsten inom en eller flera kommuner. I sådana fall utses räddningsledare av den myndighet som har fått ansvaret.

I fråga om sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning får regeringen föreskriva eller i särskilda fall besluta, att en länsstyrelse skall ta över ansvaret för saneringen inom flera län eller att någon annan statlig myndighet skall ta över detta ansvar inom ett eller flera län. Lag (1992:11).

Skyldighet att medverka i räddningstjänst eller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen

34 § En statlig eller kommunal myndighet skall med personal och egendom delta i en räddningsinsats på anmodan av räddningsledaren och vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen på anmodan av den myndighet som svarar för saneringen. En sådan skyldighet föreligger dock endast om myndigheten har lämpliga resurser och ett deltagande inte allvarligt hindrar myndighetens vanliga verksamhet.

Lag (1992:11).

Ersättning till kommun för medverkan i räddningstjänst m. m.

35 § Om en kommun har medverkat i en annan kommuns räddningstjänst, har kommunen rätt till skälig ersättning av den andra kommunen.

Om en kommun har medverkat i statlig räddningstjänst eller vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen eller vid övningar i sådan räddningstjänst eller sådan sanering, har kommunen rätt till skälig ersättning av staten. Lag (1992:11).

36 § Vid kommunal räddningstjänst med anledning av utflöde i vatten av olja eller andra skadliga ämnen har kommunen rätt till ersättning av staten för den del av räddningstjänstkostnaderna som överstiger ett av regeringen fastställt belopp, om utflödet har inträffat utanför Sveriges sjöterritorium eller inom en del av sjöterritoriet där räddningsinsatser skall göras enligt 27 b § eller inom Göta älv, Trollhätte kanal eller Södertälje kanal. Lag (1992:97)

37 § Om en räddningsinsats i kommunal räddningstjänst har medfört betydande kostnader, har kommunen rätt till ersättning av staten för den del av räddningstjänstkostnaderna som överstiger en självrisk. Självriskan beräknas enligt grunder som regeringen fastställer.

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

Bestämmelser som rör enskilda m. fl.

Alarmering

38 § Vid utsläpp av giftiga eller skadliga ämnen från en anläggning som avses i 43 § skall anläggningens innehavare underrätta länsstyrelsen, polismyndigheten och räddningskåren, om utsläppet påkallar särskilda åtgärder till skydd för allmänheten. Underrättelse skall också lämnas, om det föreligger överhängande fara för ett sådant utsläpp.

39 § Den som upptäcker eller på annat sätt får kännedom om en brand eller om en olyckshändelse som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön skall, om det är möjligt, varna dem som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. Detsamma skall gälla den som får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för en brand eller en sådan olyckshändelse.

Uppgiftsskyldighet

40 § Myndigheter och enskilda skall på begäran av en myndighet som svarar för räddningstjänst eller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen lämna upplysningar om personal och egendom som kan användas i räddningstjänsten eller vid saneringen. Lag (1992:11).

Förebyggande åtgärder

41 § Ägare eller innehavare av byggnader eller andra anläggningar skall i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olyckshändelse och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

42 § Om det behövs för att förebygga att människor skadas på grund av brand, får regeringen föreskriva att material får användas i lös inredning i byggnader eller andra anläggningar endast efter godkännande (typgodkännande).

Har sådana föreskrifter meddelats, skall den som svarar för verksamheten i byggnaden eller anläggningen kunna visa att den lösa inredningen består av typgodkänt material.

Typgodkännande meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

43 § Vid en anläggning, där verksamheten innebär fara för att en olyckshändelse skall orsaka allvarliga skador på människor eller i miljön, är anläggningens ägare eller innehavare skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta erforderliga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador.

Detsamma skall gälla flygplatser som har godkänts enligt 6 kap. 9 § första stycket luftfartslagen (1957:297).

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

Tjänsteplikt

44 § När det behövs, är var och en som under kalenderåret fyller lägst arton och högst sextiofem år skyldig att medverka i räddningstjänst, i den mån hans kunskaper, hälsa och kroppskrafter tillåter det.

Tjänsteplikten fullgörs på anmodan av räddningsledaren.

Bland dem som är tjänstepliktiga enligt första stycket och som är bosatta i kommunen får en sådan nämnd som avses i 10 § ta ut lämpliga personer för att ingå i kommunens räddningsvärn. I första hand skall frivilliga tas ut. Den som har tagits ut är skyldig att delta i övning med räddningsvärnets under högst tjugo timmar årligen. Lag (1991:1663).

Ingrepp i annans rätt

45 § Om fara för liv, hälsa eller egendom eller för skada i miljön inte lämpligen kan hindras på något annat sätt, får räddningsledaren vid en räddningsinsats bereda sig och medverkande personal tillträde till annans fastighet, avspärra eller utrymma områden, använda, föra bort eller förstöra egendom samt företa andra ingrepp i annans rätt, i den mån ingreppet är försvarligt med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som vållas genom ingreppet och omständigheterna i övrigt. Sådana ingrepp får också företas av den kommunala nämnden eller, i fråga om statlig räddningstjänst, av den myndighet som svarar för räddningstjänsten. Om en statlig myndighet enligt vad som sägs i 33 § första stycket har tagit över ansvaret för den kommunala räddningstjänsten, får ingrepp företas av den myndigheten i stället för av den kommunala nämnden.

Vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen får, under de förutsättningar som anges i första stycket eller om det är nödvändigt för att göra det möjligt att åter använda den förorenade egendomen, den myndighet som ansvarar för saneringen företa sådana ingrepp i annans rätt som anges i första stycket.

Förbud eller föreläggande som avses i 7 kap. 5 § lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg får meddelas med stöd av denna paragraf bara om sjöfartsverkets beslut inte kan avvaktas.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs. Lag (1992:11).

46 § Den som med stöd av 45 § har beslutat om avspärrning eller utrymning, skall hjälpa till med att ordna uppehälle för dem som till följd av åtgärden är i behov därav.

47 § Anordning som varaktigt behövs för räddningstjänsten får placeras på annans mark eller byggnad, om det inte medför inverkan av någon betydelse på markens eller byggnadens användningssätt.

Beslut om en sådan åtgärd meddelas av en sådan nämnd som avses i 10 § eller, i fråga om statlig räddningstjänst, av den myndighet som svarar för räddningstjänsten. Lag (1991:1663).

Räddningstjänstlag (1986:1102)*(ändr. t.o.m. 1992:97)****Rätt till ersättning***

48 § Den som på grund av tjänsteplikt eller frivilligt efter anmodan av räddningsledaren har medverkat i räddningstjänst enligt denna lag eller i övning med räddningskår har rätt till skäligen ersättning för kostnader för resa och uppehälle samt för arbete och tidsspillan enligt bestämmelser som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Han har också rätt till ersättning för skada på kläder och andra personliga tillhörigheter.

Första stycket gäller inte den som har erhållit ersättning av någon annan eller på grund av tjänst eller annars genom avtal har rätt till ersättning för medverkan i räddningstjänst.

Ersättning enligt första stycket skall betalas av kommunen till den som har medverkat i kommunal räddningstjänst eller i övning med räddningskår och av staten till den som har medverkat i statlig räddningstjänst.

49 § I lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m. m. finns bestämmelser om ersättning vid personskada till den som har medverkat i räddningstjänst enligt denna lag eller i övning med räddningskår. Lag (1991:473).

50 § Har utrustning för räddningstjänst eller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen tillhandahållits frivilligt eller tagits i anspråk med stöd av 45 §, har egendomens ägare eller innehavare rätt till ersättning för skada på eller försämring av egendomen, förlorad avkastning eller nytta av egendomen och kostnad med anledning av att egendomen har tillhandahållits.

Första stycket gäller inte den som har erhållit ersättning av någon annan eller på grund av tjänst eller annars genom avtal har rätt till ersättning för att tillhandahålla egendom för räddningstjänst eller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen. Första stycket gäller inte heller den som har tillhandahållit egendom för räddningstjänst, om räddningsinsatsen har avsett att hindra eller begränsa skada på hans egendom eller har föranletts av olyckshändelse i hans verksamhet. Lag (1992:11).

51 § Om egendom tas i anspråk genom åtgärd enligt 47 §, är ägaren eller innehavaren berättigad till ersättning för förlorad avkastning eller nytta.

52 § Ersättning enligt 50 och 51 §§ skall betalas av kommunen eller, i fråga om statlig räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen, av staten. Lag (1992:11).

Åtgärder efter räddningstjänst

53 § När en räddningsinsats är avslutad, skall räddningsledaren, om det är möjligt, underrätta ägaren eller innehavaren av den egendom som räddningsåtgärderna har avsett om behovet av bevakning, restvärdeskydd, sanering och återställning.

Räddningstjänstlag (1986:1102)
(ändr. t.o.m. 1992:97)

Behövs bevakning med hänsyn till risken för nya olyckshändelser men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller innehavarens bekostnad.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs.

Övriga bestämmelser

Tillsyn

54 § Inom kommunen utövar en sådan nämnd som avses i 10 § den omedelbara tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Inom länet utövas tillsynen av länsstyrelsen. Den centrala tillsynen utövas av statens räddningsverk eller, i fråga om statlig räddningstjänst, av annan myndighet som regeringen bestämmer. Lag (1991:1663).

55 § För tillsynen har en tillsynsmyndighet rätt att få tillträde till byggnader, lokaler och anläggningar. Tillsynsmyndigheten har också rätt att få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

56 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Underlåter någon att vidta en åtgärd som åligger honom enligt en tillsynsmyndighets föreläggande, får myndigheten vidta åtgärden på hans bekostnad.

57 § Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

Ansvarsbestämmelser

58 § Till böter skall den dömas som

1. uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot förbud mot eldning utomhus som har meddelats med stöd av 20 §,
2. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att ge upplysningar eller lämna ut handlingar enligt 19, 40 eller 55 §,
3. uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift om förhållande av betydelse vid fullgörande av uppgiftsskyldighet som följer av 19, 40 eller 55 §,
4. uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra vad som åligger honom enligt 38 eller 39 §,
5. utan att ha laga förfall uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra tjänsteplikt som åligger honom enligt 44 §,

Räddningstjänstlag (1986:1102)*(ändr. t.o.m. 1992:97)*

6. uppsåtligt hindrar eller försöker hindra en åtgärd som beslutats enligt 45 § första stycket eller annars utan giltig ursäkt åsidosätter sådan åtgärd.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Till ansvar enligt första stycket skall inte dömas, om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud skall inte dömas till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Bestämmelser om överklagande

59 § Ett beslut om fullgörande av tjänsteplikt enligt 44 § eller om ingrepp i annans rätt enligt 45 § gäller även om det överklagas.

Om det föreligger särskilda skäl, får en tillsynsmyndighet bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas.

60 § Ett beslut av en räddningsledare om fullgörande av tjänsteplikt enligt 44 § eller om ingrepp i annans rätt enligt 45 § får överklagas hos länsstyrelsen. I övrigt får räddningsledarens beslut med stöd av denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen inte överklagas.

En kommunal nämnds beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut får överklagas hos kammarrätten.

Andra tillsynsmyndigheters beslut får överklagas hos kammarrätten. Detsamma gäller en statlig myndighets beslut enligt 45 och 47 §§. Lag (1991:1663).

Bemyndiganden

61 § Regeringen får i de avseenden som behandlas i denna lag meddela ytterligare föreskrifter som rör skydd för liv, hälsa eller miljön. Regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet eller kommun att meddela sådana föreskrifter.

62 § Regeringen får meddela föreskrifter om begränsning i rätten för den som anlitas som brandsynförrättare att driva eller annars ta befattning med näringsverksamhet som gäller handel med brand- eller livräddningsredskap eller meddelande av försäkringar som har samband med brand.

Räddningstjänst under krig m. m.

63 § Under krig och när det annars råder civilförvarsberedskap skall de uppgifter som fullgörs av en sådan nämnd som avses i 10 § övertas av kommunstyrelsen och räddningsskårens uppgifter övertas av civilförvarsorganisationen i kommunen. Lag (1991:1663).

Räddningstjänstlag (1986:1102)

(ändr. t.o.m. 1992:97)

64 § Är riket i krig eller krigsfara eller råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara vari riket har befunnit sig, får regeringen meddela sådana från denna lag avvikande föreskrifter som är av betydelse för totalförsvaret eller som behövs för att nödvändig räddningstjänst i övrigt eller sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen skall kunna genomföras. Lag (1992:11).

Utländskt bistånd

65 § Regeringen, en kommun eller en statlig myndighet som svarar för räddningstjänst får i den utsträckning som följer av överenskommelser som Sverige ingått med Danmark, Finland, Island eller Norge begära bistånd från eller lämna bistånd till utländska myndigheter vid räddningsinsatser.

I andra fall får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer begära eller lämna internationellt bistånd vid räddningsinsatser enligt internationella överenskommelser som Sverige ingått. Lag (1991:1586).

66 § Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet medverkar i en räddningsinsats i Sverige på begäran av regeringen, en kommun eller en statlig myndighet enligt 65 §, skall staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med räddningsinsatsen och för vilken den utländska personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag.

Staten skall även ersätta en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist i Sverige och som handlar för biståndsgivarens räkning för personskada och skada på utrustning eller material som använts vid biståndsgivningen, om skadan har uppkommit i Sverige i samband med räddningsinsatsen. Lag (1991:1586).

67 § Staten får kräva tillbaka ersättning som har betalats enligt 66 § första stycket av den som har vållat skadan uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet. För den som är att anse som arbetstagare skall dock ansvaret vara begränsat på det sätt som sägs i 4 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207).

Om rätt till återkrav för ersättning som har betalats för atomskada finns särskilda bestämmelser i atomansvarighetslagen (1968:45).

Om utländskt bistånd har begärts av en kommun, får staten av denna kräva tillbaka vad staten har betalat enligt 66 § eller enligt åtagande i internationella överenskommelser om sådant bistånd i den mån kostnaden jämte kommunens egna kostnader för räddningsinsatsen inte överstiger självriskan enligt 37 §. Lag (1991:1586).

68 § Biståndspersonal från Danmark, Finland, Island eller Norge tjänstgör i samband med en räddningsinsats i Sverige i enlighet med de tjänstgöringsbestämmelser som gäller i det egna landet. Även fordon, räddningsmateriel och annan utrustning från något av de nämnda länderna får utan särskilt tillstånd användas i samband med räddningsinsatser i enlighet med de bestämmelser som gäller i det egna landet.

Bestämmelser om immunitet och privilegier i vissa fall i samband med utländskt bistånd vid räddningsinsatser i enlighet med internationella överenskommelser finns i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Lag (1991:1586).

Räddningstjänstlag (1986:1102)
(ändr. t.o.m. 1992:97)

Övergångsbestämmelser (1986:1102)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987.

Genom lagen upphävs

1. brandlagen (1974:80),
2. brandstadgan (1962:91),
3. lagen (1960:331) om skyddsåtgärder vid olyckor i atomanläggningar m.m.

Kommun skall senast den 1 januari 1988 ha antagit räddningstjänstplan. Intill dess räddningstjänstplanen har antagits skall den kommunala brandordningen gälla.

Vad som föreskrivs om brandchef i lag eller annan författning skall i stället gälla en sådan nämnd som avses i 10 §.

Om det i lag eller annan författning hänvisas till någon av de gamla lagarna eller brandstadgan eller till en föreskrift i dessa som har ersatts genom en föreskrift i den nya lagen, tillämpas i stället den nya lagen eller den nya föreskriften. Lag (1991:1663).